

yeryüzü günlüğü

4 Nisan 2006, Uğur Altunay

► Sinema Günü

Devlet Düşmanı

Yönetmen: Tony Scott
Oyuncular: Will Smith,
Gene Hackman,
Jon Voight, Stuart Wilson

Teknoloji kullanımı, kullanana kolaylıklar sağlıyor. Ancak egemen güçlere de kolaylık sağlıyor. Teknoloji kullanan insanlar, daha kolay izleniyorlar. Özellikle ABD, epeydir etkin olarak kullandığı Echelon adı verilen sistemle, tüm dünyadaki teknoloji kullanan herkesin her türlü etkinliğini (e-posta yazışmaları, telefon konuşmaları, vb.) kayde-

► 11. TÜYAP İzmir Kitap Fuarı

22-30 Nisan 2006

diyor. Yani, zeka bölümü (IQ'su) yalnızca 91 olan ABD'nin gelmiş geçmiş başkanları arasında en düşük zekalı olan George W. Bush bile adamlarından bu satırları okumakta olan sizin kim olduğunuzla ilgili bilgileri hemen isteyip, birkaç dakika sonra sizin şimdiye değin telefonla kimlerle ne konuştuğunuzu, e-postalarınızın içeriklerini, kredi kartları yoluyla ne tür harcamalar yaptığınızı öğrenebilir. Yine aynı başkan, mevcut zekasını kullanarak, sizi uydu kanalıyla izleyebilir, şu anda nerede ne yapmakta olduğunuzu öğrenebilir ve yine isterse birkaç dakika geçmeden vurdurabilir. Eee, madem öyle ise Ladin'i niye bulamıyorlar, diye sormayın, yoksa zekanızdan kuşku duyarım.

Özellikle SSCB çöktükten sonra, tüm dünyayı ahtapot gibi saran şirketler (petrol şirketleri, silah şirketleri, enerji şirketleri, vd.) Bush başta olmak üzere, diğer kukla yönetimler sayesinde dünya halkları üzerindeki cenderelerini daha da daralttılar ve olası örgütlenmeleri ve muhalif eylemleri daha doğmadan bastırmak için tabii ki Echelon gibi sistemler sayesinde tüm dünyayı gözetleme gereksinimi duyuyorlar. CIA ve benzeri örgütler de bu şirketlerin sözde güvenliğini sağlayan taşeronlardan başka bir şey değiller. Yani sorun aslında

ekonomiyle ilgili. Yani sorun sınıfsal. Egemen olan sermaye ile, sermaye birikimi sağlayan emek arasındaki mücadele sorunu.

ABD öncülüğünde gelişen sermayenin çirkin yüzünü sergileyen filmler, özellikle ABD'nin Irak'ı işgalinden sonra arttı. Şu sıra sinemalarda oynamakta olan Syriana son örneği. Bundan daha önce söz etmiştik. Syriana'da da ABD sermayesinin Orta Doğu'da egemenliğini pekiştirmek için CIA yoluyla acımasızca cinayetler işleyebildiği, sermayenin amaca giden yolda her şeyin mübah olduğu anlayışına sahip olduğu son derece etkili ve gerçekçi bir yolla anlatılıyordu.

Bugün sözünü edeceğimiz Devlet Düşmanı (Enemy of the State) adlı film, Irak'ın işgalinden önce yapılmış (1998). Ancak, devlet aygıtının, sıradan yurttaşın hayatını karartmaya ne kadar muktedir olduğu etkili biçimde anlatılıyor.

Filmde, Dean (Will Smith), siyasal bir cinayetin belgesini kendi bilgisi dışında üstünde taşımaktadır. Tabii, hemen peşine düşülür. Bu arada, Dean'ın yolu kaçak durumdaki eski bir güvenlik ajanıyla (Gene Hackman) kesişir. Ondan, devletin insanları nasıl izlediğiyle ilgili bilgiler edinir. Aralarında bir ağabey-kardeş, ya da usta-çırak ilişkisi gelişir. Filmle ilgili daha ayrıntılı bilgi vermeyelim. İzlemeniz önerilir. Film bugün CNBC-e

4 Nisan 2006 Salı, 22.00, CNBC-e

► Benzer temalı bazı filmler

Guilty by Suspicion, 1991,

Yön: Irwin Winkler

Conspiracy Theory, 1997,

Yön: Richard Donner

Enemy of the State, 1998, Yön: Tony Scott

Syriana, 2005, Yön: Stephen Gaghan

► Okuma Günü

Kültürümüzden İnsan Adaları

Yazan: Alpay Kabacalı

Yapı Kredi Yayınları

Basım yılı: 1995

455 sayfa

Aslında çok da değerli olmayan bazı insanlıkların şişirilerek topluma pazarlandığı ve toplumun şişme insanlıklarla avutularak uyutulduğu ve birilerinin de bu sayede köşe döndüğü bir ortamda, aslında değerli olan, hem de çok değerli olan ama hak ettikleri derecede önem verilmeyen insanlarımızın da var olduğu yakıcı gerçeğinden hareketle bakılacak olursa, Alpay Kabacalı çok da önemli bir iş yapmış bu kitabı yazmakla.

Kültürümüzden İnsan Adaları adlı kitap, alanında karınca gibi çalışmış ve tüm ömürlerini kültürümüzün gelişmesine, bilime, sanata adanmış çok değerli ama yeterince tanınmamış insanlardan bir bölümünü bize tanıtıyor.

Sözgelimi, adı Bursa'da bir caddeye verildiği için Bursalılar belki biliyorlardır, ama dünya çapında ünlü ve pek çok ödül almış olan sanatçımız Prof. Dr. Şefik Bursalı'yı kaç kişi tanıyor?

Yine dünya çapında ödülleri olan hocaların hocası ressam Ali Avni Çelebi'yi kaç kişi bilir acaba?

Zamanında çocuklar için pek çok dergi çıkarmış, çok sayıda kitabı olan Rakım Çalapala'yı dünün çocukları hâlâ anımsıyorlar mı acaba? Ya da bugünün çocukları onu biliyorlar mı?

Çok sayıda kitabı olan, oyunlar yazmış olan Şahap Sıtkı'nın en azından adını duyan kaç kişi vardır acaba onun tüm ürünlerini verdiği Türkiye topraklarında?

Gerçekten değerli olan insanların önem verildikleri, baş tacı edildikleri günler gerçekten çok mu uzak acaba?

► Kitaptan

"anılar da kuşlar gibi" (Şahap Sıtkı)

"Bizanslıların bıraktığı anıtlar da bize ait sayılır.

Tarihi eser olarak milli anıtlarımız arasına girmesi gerekir." (Semavi Eyice)